

21. 1. 2004

ID: 22881

Občanské sdružení a obchodní rejstřík

Ustanovení § 3 odst. 1 písm. a), b) obch. zák., podle kterého se do obchodního rejstříku zapisují obchodní společnosti, družstva a jiné právnické osoby a ust. § 21 odst. 4 obch. zák., podle kterého se do obchodního zákoníku zapisují zahraniční právnické i fyzické osoby jsou ustanoveními kogentními a vymezení okruhu právnických osob zapisovaných do obchodního rejstříku proto nelze rozšiřovat nad zákonem stanovený rámec.

Ustanovení § 3 odst. 1 písm. a), b) obch. zák., podle kterého se do obchodního rejstříku zapisují obchodní společnosti, družstva a jiné právnické osoby a ust. § 21 odst. 4 obch. zák., podle kterého se do obchodního zákoníku zapisují zahraniční právnické i fyzické osoby jsou ustanoveními kogentními a vymezení okruhu právnických osob zapisovaných do obchodního rejstříku proto nelze rozšiřovat nad zákonem stanovený rámec.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 825/2002, ze dne 25.3.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci právní věci návrhu na povolení zápisu občanského sdružení P. v. k. ž., do obchodního rejstříku, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. F 44036/2001, o dovolání navrhovatele proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. října 2001, č.j. 14 Cmo 79/2001-39, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením potvrdil odvolací soud usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17.7.2001, č.j. F 44036/2001-26, kterým tento soud zamítl návrh ze dne 22.5.2001 na povolení zápisu P. v. k. ž. (dále též jen „klub“) do obchodního rejstříku. Soud prvního stupně odůvodnil své usnesení tím, že podle § 3 odst. 1 písm. a) obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“) nelze do obchodního rejstříku zapsat občanské sdružení, neboť tento ani jiný zákon nestanoví, že by se občanské sdružení do obchodního rejstříku zapisovalo.

Odvolací soud v odůvodnění svého usnesení uvedl, že klub odůvodnil návrh na zápis tím, že se zabývá shromažďováním historických kolejových dopravních prostředků, a aby mohl podle zákona č. [266/1994](#) Sb., o drahách, tyto prostředky provozovat a tak i získávat finanční prostředky pro svou činnost, musí být zapsán do obchodního rejstříku. Přitom vstup na koleje drah umožňuje klubu licence ev. č. L/1996/0596 k provozování drážní dopravy. Předseda klubu napadl usnesení soudu prvního stupně jménem klubu i vlastním jménem, s tím, že obchodní zákoník ani jiné právní předpisy nezakazují zápis občanského sdružení do obchodního rejstříku.

Odvolací soud uzavřel, že podle ustanovení § 27 odst. 1 obch. zák. je obchodní rejstřík veřejný seznam, do kterého se zapisují podnikatelé, o nichž to stanoví zákon, včetně zákonem stanovených údajů o těchto podnikatelích. Základní vymezení osob zapisovaných do obchodního rejstříku obsahuje ustanovení § 3 obch. zák., podle jehož odstavce 1 se do obchodního rejstříku zapisují vždy

obchodní společnosti a družstva, jiné právnické osoby pouze tehdy, jestliže to stanoví zákon. Zápis do obchodního rejstříku na vlastní žádost umožňuje obchodní zákoník pouze podnikatelům - fyzickým osobám, nikoli osobám právnickým.

Občanská sdružení se řídí zákonem č. [83/1990](#) Sb., o sdružování občanů. Tento zákon, ani žádný jiný zákon nestanoví, že se občanská sdružení zapisují do obchodního rejstříku. Proto nelze občanské sdružení do obchodního rejstříku zapsat. Pro úplnost pak odvolací soud dodal, že to, že klubu byla vydána licence k provozování drážní dopravy v době, kdy zákon č. [266/1994](#) Sb. umožňoval vydání licence právnické osobě bez ohledu na to, zda je zapsána v obchodním rejstříku, neumožňuje zápis klubu do obchodního rejstříku.

Proti usnesení odvolacího soudu podal klub v otevřené lhůtě dovolání. Co do přípustnosti dovolání odkázal na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c), jako jeho důvod označil nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem [§ 241 odst. 3 písm. d) občanského soudního řádu - dále též jen „o.s.ř.“].

V dovolání uvedl, že je třeba vzít v úvahu, že zákon o sdružování občanů byl přijat dříve, než obchodní zákoník a „tudíž je naprosto nesmyslná úvaha, že by se měla sdružení zakládaná občany zapisovat navíc ještě do obchodního rejstříku, jak uvádí odvolací soud.“ Dovolatel se od doby své registrace o zápis do obchodního rejstříku nepokoušel, neboť to skutečně nebylo na místě. Ovšem vzhledem ke svému předmětu činnosti, kdy vyvíjí svou činnost na skutečné železnici, je povinen se řídit zákony a dalšími právními předpisy, „se k tomu vztahujícími, zejména zákonem č. [266/1994](#) Sb., jehož novela zákonem č. [23/2000](#) Sb. s účinností od 1.4.2000 stanovila možnost provozování drážní dopravy pouze fyzické nebo právnické osobě zapsané v obchodním rejstříku“.

Dovolatel dále uvádí, že Krajský soud v Ústí nad Labem dne 18.4.2001 zapsal do obchodního rejstříku občanské sdružení K. P. L. a Krajský soud v Hradci Králové občanské sdružení S. ž. v. J.

Dovolatel navrhuje, aby dovolací soud usnesení obou soudů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Předpokladem přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. je závěr dovolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka, mají po právní stránce zásadní význam. Přitom otázku, zda dovoláním napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam, řeší dovolací soud jako otázku předběžnou. Teprve kladným závěrem dovolacího soudu se stává dovolání přípustným.

O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam, se jedná zejména, jestliže rozhodnutí řeší právní otázku, kterou dovolací soud dosud nevyřešil, nebo kterou odvolací soudy nebo dovolací soud rozhodují rozdílně. Řeší-li napadené rozhodnutí určitou právní otázku v rozporu s hmotným právem, má vždy po právní stránce zásadní význam. Za otázku zásadního právního významu nelze považovat takovou otázku, která byla v napadeném rozhodnutí řešena v souladu s ustálenou soudní praxí.

Zásadní právní význam dovolací soud shledává (a potud má dovolání za přípustné) v řešení otázky, zda lze povolit zápis občanského sdružení do obchodního rejstříku.

Základní právní úpravou umožňující zápis právnických osob do obchodního rejstříku je ustanovení § 3 odst. 1 písm. a), b) obch. zák., podle kterého se do obchodního rejstříku zapisují obchodní společnosti, družstva a jiné právnické osoby, o nichž to stanoví zákon a zahraniční právnické i fyzické osoby podle § 21 odst. 4 obch. zák. Toto ustanovení je ustanovením kogentním a vymezení okruhu právnických osob zapisovaných do obchodního rejstříku proto nelze rozšiřovat nad zákonem stanovený rámec.

Podle jiného zákona se do obchodního rejstříku zapisují např. státní podniky (§ 5 zákona č. [77/1997](#) Sb.), Středisko cenných papírů (§ 55 odst. 1 zákona č. [591/1992](#) Sb.), příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky (§ 27 odst. 6 zákona č. [250/2000](#) Sb.) a další. Podle § 1 odst. 2 zákona č. 9/1993 se do obchodního rejstříku zapisovaly i Č. d. - do doby než byl tento zákon zrušen ke dni vzniku akciové společnosti Č. d.

Zápis občanských sdružení podle zákona č. [83/1990](#) Sb., žádný právní předpis neupravuje a proto je, jak správně uzavřely soudy obou stupňů, do obchodního rejstříku zapsat nelze. Jestliže jiné rejstříkové soudy občanská sdružení do obchodního rejstříku zapsaly, porušily ustanovení § 3 odst. 1 obch. zák.

Pro úplnost je třeba dodat, že jestliže zákon č. [266/1994](#) Sb. v § 24 odst. 4 určuje, že provozovat drážní dopravu na dráze může pouze právnická nebo fyzická osoba, zapsaná v obchodním rejstříku a žádný zákon přitom nestanoví, že se občanská sdružení zapisují do obchodního rejstříku, nelze z toho než dovodit, že občanská sdružení drážní dopravu provozovat nemohou.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na nichž napadené rozhodnutí spočívá, je správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o.s.ř.), dovolání podle § 243b odst. 1 o.s.ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Sledování e-mailů zaměstnanců zaměstnavatelem](#)
- [Specifika smluv uzavíraných on-line](#)
- [Povinná dovolená a jiné novinky v pracovněprávních předpisech](#)
- [Návrh nové úpravy kapitálové přiměřenosti - zvýšení ochrany vkladatelů a lepší podmínky pro financování malých a středních podniků?](#)
- [Koncepce stabilizace justice \(program Ministerstva spravedlnosti\)](#)
- [Etika především](#)
- [Postavení neprivilegovaných subjektů v žalobě na neplatnost před soudy Evropské unie - současný stav, trendy a implikace pro Českou republiku - část I.](#)
- [Právo, pohádky a kultura sebelásky](#)

- [Vzory smluv s komentářem - smlouva o převodu obchodního podílu](#)
- [Ručení společníků zaniklé veřejné obchodní společnosti](#)
- [Developerské projekty III. - nájem nebytových prostor, prodej realizovaného projektu](#)